

“Det finns ett systemfel i Sverige”

En kvalitativ studie om hur koranbränningar påverkar unga muslimer i Skåne

Författare: Szymon Stanislaw Czechowski

Handledare: Anders Wigerfelt

Nivå: C-uppsats

Vt-23

“There is an error in the system in Sweden”

A qualitative research study about how Quran burnings affect young muslims in Scania

Author: Szymon Stanislaw Czechowski

Supervisor: Anders Wigerfelt

Level: Bachelor thesis

Spring semester 2023

Abstract

Quran burning is a new phenomenon in Sweden first executed by Rasmus Paludan, the leader of a far-right, anti-immigrant political party - Stram Kurs. These burnings are still a subject of debates and cause a lot of controversy due to the vandalism caused by the local muslim protesters and because many muslims and non-muslims believe that it should be categorized as incitement of hatred against muslims. The purpose of this study is to illuminate how young muslims in Skania, Sweden, perceive the Quran burnings that are protected by the Swedish Fundamental Law on Freedom of Expression. The purpose of this study is also to get a picture of how the burnings affect them and to show how this demonstration of freedom of speech affects their freedom of religion. Five semi structured interviews were done to conduct this study. The chosen relevant theories that were used were stigma, islamophobia, the argument from truth and the argument from autonomy. The most important findings of this study are that the interviewed young Swedish muslims believe that there is an error in the Swedish system where laws against incitement of hatred are only applied in some cases, but not other. And that the interviewees feel angry about the police protecting a man who is trying to provoke them by mocking them and their religion. They also question whether they belong in Sweden and are convinced that the Quran burnings will only cause further division in the society of which muslims are a large part of. Another problem that they pointed out is that the media uses the pictures of the vandalizing protesters to spread a negative image of muslims and Islam. Another finding is that the interviewed young Swedish muslims feel that the Quran burnings are a new and legitimate way for islamophobes to attack and offend them. They also feel, however, that their freedom of religion remains unaffected. The last finding is that based on the argument from truth and the argument from autonomy, the Quran burnings do not justify limiting the freedom of expression. The conclusion is that these islamophobic attacks in the form of Quran burnings are a consequence of a tribal stigma that, according to the interviewed young Swedish muslims, muslims in Sweden have to live with. This stigma can even be found in how the interviewed muslims feel the government and the media are treating them. Even if the Quran burnings don't justify limiting freedom of expression, the problem remains that the interviewees feel that freedom of expression is being used against them.

Keywords: Muslims, Quran, islam, islamophobia, stigma, quran burnings, freedom of speech, freedom of religion, the argument from truth, the argument from autonomy

Innehållsförteckning

1.0 Inledning.....	1
1.1 Problemformulering.....	2
1.2 Syfte och frågeställningar.....	3
1.3 Avgränsningar.....	3
1.4 Koppling till IMER-fältet.....	4
1.5 Bakgrund.....	4
1.6 Yttrandefrihet - sanningsargumentet och autonomiargumentet.....	7
2.0 Tidigare forskning.....	9
2.1 Islamofobi.....	9
2.2 Islamophobia: a challenge for us all.....	10
2.3 Islamophobia: still a challenge for us all.....	11
2.4 Hatbrott mot muslimer.....	11
2.5 Konsekvenser av Islamofobi.....	12
2.6 Sammanfattning.....	13
3.0 Teori.....	14
3.1 Stigmatisering.....	14
3.2 Islamofobi som teori.....	15
4.0 Metod.....	17
4.1 Etiska överväganden.....	18
4.2 Problematisering och intervjuareffekt.....	20
4.3 Reliabilitet och validitet.....	20
5.0 Resultat.....	23
5.1 Yttrandefrihet - ett systemfel i Sverige.....	23
5.2 Ett splittrat samhälle.....	25
5.3 Religionsfrihet - alla är olika.....	26
5.4 Muslimer i samhällets ögon.....	27
6.0 Analys och Diskussion.....	29
6.1. Förslag på framtida forskning.....	33
7.0 Källförteckning.....	35
Bilaga 1.....	40

1.0 Inledning

“Perhaps one did not want to be loved so much as to be understood” - George Orwell, 1984

Sverige är ett sekulärt land med sekulära lagar. Enligt en undersökning i World Values Survey är Sverige år 2023 ett av världens mest sekulära länder (Inglehart & Welzel, 2023). Ett faktum är också att Sverige är ett hem till många människor med en bakgrund utanför Sverige med en befolkning som enligt Statistiska Centralbyrån är 10.523.000 i skrivande stund (SCB, 2023). Det är oklart hur många muslimer som finns i Sverige idag eftersom den senaste folk- och bostadsräkningen i Sverige skedde för över 30 år sedan, år 1990. Dessutom fördes ingen statistik avseende människors religiösa tillhörighet (Statistiska centralbyrån 1990, s. 18-27). Enligt Enkvist, Lokrantz-Bernitz och Zillén (2020, s. 40) så skyddar regeringsformen människor från att behöva avslöja sin religiösa övertygelse mot sin vilja. Pew Research Center har dock år 2017 publicerat en rapport kring andelen muslimer i de olika europeiska länderna. Enligt deras rapport var andelen muslimer i Sverige åtta procent år 2016 (Pew Research Centre 2017, Europe’s Growing Muslim Population, stycke 13). Dessa åtta procent utgjorde enligt samma rapport 810.000 människor av Sveriges dåvarande totala befolkning (Pew Research Centre 2017, How Europe’s Population Is Projected To Change, stycke 6).

Sverige är i en omfattande grad ett mångkulturellt samhälle med invånare som har bakgrund i 206 olika länder (inklusive forna Sovjetunionen och forna Jugoslavien) (Statistiska Centralbyrån, 2022). Det betyder att i Sverige lever människor som har olika trosövertygelser. Förut fanns det en religionsfrihetslag i Sverige som stiftades år 1951. Den fortsatte att gälla fram till år 2000 då den slutligen upphävdes (Enkvist, Lokrantz-Bernitz & Zillén 2020, s. 43). Idag regleras religionsfriheten i Regeringsformen som är en av Sveriges fyra grundlagar. Regeringsformen 2 kap. 1§ 6 p. stadgar att religionsfrihet utgör “frihet att ensam eller tillsammans med andra utöva sin religion” (Enkvist, Lokrantz-Bernitz & Zillén 2020, s. 43). Religionsfriheten stadgas även i artikel 18 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna samt i artikel 14 i FN:s konvention om barnets rättigheter. Enligt Enkvist, Lokrantz-Bernitz och Zillén (2020, s. 52) stadgas den också i artikel 9 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna. Detta betyder att förutom sin egen grundlag så har Sverige en del andra internationella konventioner att efterleva och grunda sin egen lagstiftning på avseende religionsfriheten.

Sverige har även en lagstadgad och omfattande yttrandefrihet som regleras i yttrandefrihetsgrundlagen och tryckfrihetsförordningen. Yttrandefrihetsgrundlagen omfattar andra och framförallt nyare medier än tryckfrihetsförordningen och den började gälla först år 1992 (Axberger 2023, s. 27). Yttrandefriheten regleras även i Regeringsformen där i grundlagens andra kapitel definieras vad som avses med yttrandefrihet, dvs. "...frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor" (Axberger 2023, s. 30). Enligt Edström, Kenyon och Svensson (2017, s. 32) lägger den svenska staten stort fokus på att stärka och främja demokratin genom att värna om yttrandefriheten som i sin tur syftar på att alla röster i samhället ska bli hörda. Författarna hävdar även att yttrandefriheten är också viktig för att bl.a. vetenskapen ska kunna utvecklas kontinuerligt, människor ska kunna vara autonoma samt för att alla dessa olika röster och åsikter ska kunna träffas i olika medier och föra en debatt. Alltså innebär yttrandefrihet en avsaknad av censur (Edström, Kenyon & Svensson 2017, s. 31). Detta dels för att medborgarna ska kunna hålla sig välinformerade och dels för att politiska kandidater ska kunna yttra sig fritt så att medborgarna kan göra ett genomtänkt val baserat på detta när de röstar. Om en politisk kandidats rätt att yttra sig skulle inskränkas så hade inte valet varit rättvist då medborgaren inte hade kunnat ta del av politikerns budskap (Petäjä 2006, s. 15). Yttrandefrihet är i princip utbrett till att omfatta alla former av kommunikation i samhället (Petäjä 2006, s.15). Således kan yttrandefriheten anses definiera ett demokratiskt samhälle.

1.1 Problemformulering

Koranbränningen är ett relativt nytt fenomen i Sverige. Den bidrar till en ökad polarisering och skapar spänningar mellan de som stödjer bränningar och de som fördömer dessa. Den börjar även utmana yttrandefriheten och skapar diskussioner kring vad som bör anses vara faktisk yttrandefrihet och vad som kan falla inom ramen för hatbrott. Eftersom detta är ett nytt fenomen så innebär det också att ämnet är väldigt outforskat. Inga forskningsstudier eller forskningsartiklar som behandlar koranbränningarna har hittats som skulle kunna belysa de svenska muslimernas uppfattningar om koranbränningar. Även i diskussioner kring koranbränning och yttrandefrihet som pågår i många olika massmedier finns avsaknad av ett genuint intresse för hur koranbränningarna uppfattas av de som bränningarna är avsedda att påverka - svenska muslimer. Det sistnämnda är också ett centralt problem som den här uppsatsen vilar på. Fokuset inom diskussioner ligger på huruvida koranbränningarna är ett uttryck för yttrandefrihet eller inte medan vederbörandes uppfattningar om dessa förbises.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med den här uppsatsen är att undersöka vilka uppfattningar unga svenska muslimer har avseende koranbränningar som utförs under skydd av lagen om yttrandefrihet. Syftet är också att förstå hur koranbränningarna påverkar unga muslimer och hur dessa demonstrationer av yttrandefrihet inverkar på deras religionsfrihet. Det är en förhoppning att uppsatsen kan skapa intresse för vidare forskning kring koranbränningar. Den här uppsatsen ska besvara följande frågeställningar

- Vad anser unga svenska muslimer om koranbränningen i förhållande till yttrandefriheten?
- Hur påverkas unga svenska muslimer av koranbränningen i Sverige?
- Hur upplever unga svenska muslimer, efter koranbränningarna, att de kan utöva sin religion i enlighet med lagen om religionsfrihet?

1.3 Avgränsningar

I den här uppsatsen kommer fokuset huvudsakligen vila på frågeställningarna i syfte att hålla sig snävt till de ämnen som berörs och därmed också för att uppsatsen ska bli så kärnfull som möjligt. En annan avgränsning är att samtliga intervjuade personer är bosatta i Skåne län. Detta är en avgränsning som görs främst med tanke på uppsatsens målstorlek och begränsad tid. Eftersom antalet intervjuade är väldigt begränsat och alla av dem bor i Skåne så innebär det också att generaliserbarheten är begränsad. Det betyder att resultatet som följer av intervjuerna kan med största sannolikhet inte hänföras till alla muslimer i Sverige. Samtliga intervjuade är unga personer som innebär att resultatet blir också svårt att hänföra till äldre människor. Vidare döljs intervjupersonernas kön som gör att eventuella skillnader mellan könen i uppfattningar och upplevelser som annars hade framkommit osynliggörs. Det blir därför svårt att anknyta resultatet till ett av könen och därmed begränsas generaliserbarheten ytterligare.

1.4 Studiens koppling till IMER-fältet

Koranbränningar påverkar Sverige väldigt mycket och bidrar till spänningar. Anledningen till detta är att mellan åtta och tio procent av Sveriges har islam som religion. Bland de senare årtiondenas invandrare utgörs en urskiljbar grupp av muslimer. Detta lämnar avtryck på områden som migration, invandring, integration, religion, jämlikhet och etniska relationer genom att Sverige målas upp i internationella medier som fientlig mot muslimer och därmed möjligtvis att många potentiella migranter med islam som religion väljer bort Sverige eller att de som redan bor i Sverige inte kommer vilja integrera sig i ett land som de anser kränka dem. Här framträder ett område i skärningspunkten mellan religion och etniska relationer vilket ryms inom migrationsområdet, och därför är IMER-relaterat.

1.5 Bakgrund

Detta leder oss till händelser som på den senaste tiden skapade rubriker över hela världen och ledde till stora diskussioner i Sverige. Enligt Expo (19.09.2022) grundade Rasmus Paludan sitt parti Stram kurs år 2017. Stram Kurs är ett högerextremt parti verksam i Sverige och Danmark vars kännetecken är rasistiska, men framförallt islamofobiska ståndpunkter. Med rasism menas förakt för människor p.g.a. ett visst attribut som antyder att en viss person har en annan etnisk bakgrund än svensk medan islamofobi syftar på en motvilja eller diskriminering mot muslimer. Partiet Stram Kurs ställde upp i riksdagsvalet som ägde rum i Sverige år 2022 . Deras valkampanj gick ut på att åka runt i Sverige, framförallt till städer och förorter där en stor andel invånare är muslimer och bränna muslimernas heliga skrift - Koranen. Bränningarna ägde rum i bl.a. Rinkeby och Malmö (Aftonbladet 24.02.2023; Schau 15.04.2022). Koranbränningarna leder i nästan samtliga fall till stora kravaller. I vissa städer som Landskrona, Malmö och Stockholm nekades bränningarna eftersom det fanns en risk för upplopp. Läget var särskilt allvarligt i Stockholm där Rasmus Paludan och hans parti Stram Kurs ville bränna Koranen utanför två ambassader - Turkisk och Irakisk. Rasmus Paludan fick dock inget tillstånd av polisen som argumenterade att det finns en särskild stor risk för attentat på grund av internationell kritik mot Sverige (Åkesson 26.08.2020; SvD 16.04.2022; Lundahl 04.04.2023). Förvaltningsrätten granskade polisens beslut att inte tillåta koranbränningarna utanför den Turkiska samt den Irakiska ambassaden och fastslog i sin dom att argumenten kring risken för upplopp och attentat inte kan ligga till grund för nekande av koranbränningarna. Argumenten ansågs otillräckliga för att en sådan frihet ska kunna

inskränkas (Lundahl 04.04.2023). Det som sällan uppmärksammas i samband med valmöten organiserade av Rasmus Paludan och hans parti är själva kostnader som dessa medför. Eftersom koranbränningarna ofta leder till kravaller så innebär det att valmöten ifråga måste omfattas av stor säkerhet. Enligt TV4 Nyheterna (15.08.2022) har Stram Kurs valmöten kostat svenska staten uppemot 43,5 miljoner kronor fram till augusti år 2022. I skrivande stund är kostnaden med all sannolikhet högre.

Tillåtelse för Rasmus Paludan att bränna koranen var inte bara kostsamt för staten avseende pengar men kan också ha kostat Sverige ett medlemskap i NATO. Koranbränningarna skapade rubriker i medier världen över och upprörde särskilt den muslimska världen. För att ett land ska kunna bli medlem i NATO krävs det att det anslutningsprotokollet gällande ett visst lands potentiella medlemskap både godkänns och ratificeras av samtliga medlemsländer inom NATO (Dalsjö, Hagström och Pallin 11.05.2022). Sveriges Natomedlemskap hamnade i dödläge efter att Turkiets president, Recep Tayyip Erdogan, ställde sig kritisk till att bränningarna av Koranen tillåts på grund av den grundlagsstadgade yttrandefriheten. Sedan dess har Turkiet vägrat att godkänna Sveriges anslutningsprotokoll och förväntar sig att Sverige tar itu med problemet. I samband med kritik från Turkiska politiker har Sverige blivit jämfört med Nazityskland. Mevlüt Cavusoglu, som är Turkiets utrikesminister, uttryckte sin oro över vad som händer i Sverige och hänvisade till Nazityskland där nazisterna brände böcker och sedan började ge sig på samlingsplatser av religiös beskaffenhet (Gustafsson 04.05.2023). Detta belyser problematiken kring koranbränningarna och vilken enorm börda dessa i nuläget utgör för Sverige inte bara inrikes men just nu även utrikes. Krocken mellan yttrandefrihet och religionsfrihet kan sätta käppar i hjulet för Sveriges Natomedlemskap.

Detta leder oss vidare till diskussionen kring huruvida koranbränningarna som ett uttryck för yttrandefrihet hotar religionsfriheten och kan anses vara ett hatbrott. Som det nämdes ovan så har Sverige en grundlagsskyddad yttrandefrihet. Detta innebär att den är per se svår att ändra och det krävs mycket för att bortse från den. Den kan sägas vara total. Det är inte bara Turkiets president som enligt Gustafsson (04.05.2023) tycker att koranbränning är ett hatbrott som måste motverkas. I Sverige har t.ex. journalisten Atila Yoldas startat en namninsamling med syfte att göra koranbränning till ett hatbrott (Wyser 21.04.2022). År 2020 planerade Rasmus Paludan att bränna koranen i Rosengård i Malmö men fick inte tillstånd. Trots det genomfördes det två manifestationer utan tillstånd från Polisen där koranen brändes och sparkades. Det ledde senare till våldsamma kravaller som reaktion mot koranbränning. I och

med det som hade hänt valde lokala imamer, en lokal rabbin och en lokal präst att tillsammans ställa upp och fördöma koranbränning. Alla religiösa representanter menade att koranbränning innebär att gränsen för vad som borde anses vara yttrandefrihet överstigits. Rabbinen uttryckte även sin oro över att koranbränning kan vara en början på något negativt och leda till våldsamheter riktade mot muslimer och anhängare av andra religioner. En representant från en muslimsk församling, Haider Ibrahim, sa att sådana gärningar kan inspirera andra till våldsamheter (Govani 2021, 42-47). Motargumenten som lyfts upp är att förbud mot bränningar av heliga böcker skulle innebära att Sverige skulle införa hädelselagar om på nytt och vara ett steg bakåt avseende demokrati i Sverige (Wyser 21.04.2022). Lagen mot hädelse eller lagen om trosfrid som det senare hette avskaffades i Sverige år 1970 eftersom yttrandefrihet fick företräde (Skånberg 2005). Debatter och diskussioner pågår än idag och det verkar för tillfället som att åsikterna bland befolkningen i Sverige är delade vad gäller ett eventuellt förbud mot koranbränningar (Huldén 03.02.2023).

Det finns även en problematik kring gränsdragning avseende var yttrandefriheten slutar och hets mot folkgrupp börjar. Om en person angriper eller kritiserar islam vilket sedan leder till att muslimer blir upprörda så kan det av vissa människor tolkas som hets mot folkgrupp och av andra som yttrandefrihet. Dock är det religionen som detta riktas mot och inte mot människorna som tillhör den. Likaså kan det göras en jämförelse där i ett fall en kvinna som flydde Iran bränner en koran i Sverige i protest mot regimen i landet och ett annat fall där en svensk man bränner en koran för att han hatar alla religioner men speciellt islam. Det blir svårt att avgöra om någon av dem, ingen av dem eller båda av dem har gjort sig skyldiga till hets mot folkgrupp (Cwejman 2023.09.01).

Eftersom den här uppsatsen kommer att fokusera på intervjuer med unga muslimer i Skåne så måste det klargöras vad som syftas med beteckningen "muslim". Det är viktigt att belysa komplexiteten gällande muslimer som en grupp. Muslimer är givetvis ingen homogen grupp. Det som förenar alla muslimer är deras religion, islam och den heliga skriften "Koranen" som Gud uppenbarade för Mohammed - den sista profeten enligt islam. Den omstridda forskaren Aje Carlbom (2003, s.103-104) skriver i sin avhandling att muslimer är ingen homogen grupp såtillvida att muslimer kommer från olika länder som Somalia, Pakistan, Libanon och Eritrea. Men det är inte bara nationaliteten som skiljer dem åt. Carlbom påpekar att muslimer kan även tillhöra olika samhällsklasser liksom ha olika grader av utbildning (ibid.). Vidare skriver Carlbom att muslimer kan även tillhöra olika grenar av islam som t.ex. shia, sunni, salafism,

ahmadiyya m.m. (ibid.). Men det är inte bara allt det ovannämnda som gör att muslimer skiljer sig mycket från varandra på individnivå. Carlbom hävdar också att muslimer skiljer sig från varandra avseende deras tro (2003 s.104). Han menar att muslimer är olika troende på så sätt att en muslim kan faktiskt vara mer troende än en annan (ibid). Liksom Aje Carlbom (2003) vill jag understryka att muslimer är i grund och botten mycket olika och skillnader varierar från person till person. Det går inte att dra alla över en kam och säga att det här är en muslim eftersom denna grupp är otroligt heterogen. I denna uppsats kommer det inte att göras åtskillnad mellan muslimer, p.g.a. var de kommer ifrån eller annat. Detta eftersom det inte är av större relevans för uppsatsens syfte.

1.6 Yttrandefrihet - sanningsargumentet och autonomiargumentet

Eftersom en omfattande del av uppsatsen handlar om yttrandefrihet så gjordes valet att även inkludera två teorier som låter oss att titta på yttrandefrihet utifrån två olika perspektiv. Ett konsekvensialistisk perspektiv, sanningsargumentet, lägger vikt vid nyttan som yttrandefriheten bringar samhället på längre sikt (Petäjä 2000, s. 352). Den andra teorin, autonomiargumentet, låter oss istället att anta ett rättighetsbaserat perspektiv på yttrandefriheten och har individens autonomi i fokus (ibid.).

Syftet med nedanstående teorier är att belysa andra perspektiv att se på yttrandefrihet än intervjupersonernas och sedan använda dessa till att jämföra intervjupersonernas syn på koranbrännningar i förhållande till yttrandefriheten med de teoretiska perspektiven presenterade nedan.

Sanningsargumentet bygger på övertygelsen att alla yttranden förutom sådana som anstiftar till våldsamheter är mer eller mindre värdefulla och därför är det av ingen nytta för samhället att några sådana yttranden hindras. En mångfald av åsikter och yttranden är eftersträvansvärd för samhällets utveckling och därför ska staten inte göra några ingripanden i den offentliga debatten. Staten ska hålla sig utanför även om yttrandet eller åsikten framstår som osann eller till och med galen. Öppenhet för alla åsikter är viktigt för att vi ska kunna förstå den andres tankevärld bortsett från om åsikten är i själva verket sann eller inte. Genom att ta del av falska åsikter kan våra egna argument skärpas och på så sätt ge värde till den falska åsikten. Med andra ord så handlar det om att föra en gedigen och öppen diskussion i vårt samhälle där alla ska kunna uttrycka sina åsikter fritt men också kunna argumentera för sin sak. Viktigt är

också att ta del av andra sidans argument. En sådan diskussion ska hjälpa oss att med tidens gång finna sanna åsikter som alltid "överlever" de osanna (Petäjä 2000, s. 347). De enda åsikterna och yttrandena som kan förbjudas är sådana som kan anses vara en direkt uppmaning till våldsamheter eller andra olagliga handlingar. Sådant är till skada för diskussionen. Men om en åsikt eller yttrande väcker anstöt fast samtidigt inte uppmanar till olagligheter så ska den inte förbjudas (Petäjä 2000, s. 348-349).

Autonomiargumentet tillåter inte staten att göra några som helst ingripanden i syfte att på något sätt begränsa det fria ordet. Detta eftersom ett sådant ingripande skulle anses vara en begränsning av den enskildes autonomi. Därmed blir det upp till individen, inte staten, att själv avgöra vilka åsikter som är sanna och falska. Liksom i sanningsargumentet är det viktigt här att alla röster ska få bli hörda. Individen anses dock vara en rationell varelse med förmågan att själv kunna avgöra om alla åsikter och yttringar som hen tar del av är hållbara eller inte (Petäjä 2000, s. 351). Samtidigt ska individen på egen hand ta del av de olika åsikterna och yttringarna och själv avgöra vilka åsikter kan eventuellt vara skadliga. Det ska inte staten göra. Staten kan endast begränsa yttrandefriheten ifall ett krig bryter ut eller om individens rationalitet rubbas. Enligt autonomiargumentet så står individens rättighet i centrum, inte samhällets nytta som i sanningsargumentets fall. I detta fall ska yttrandefriheten vara ett medel som ska hjälpa den enskilde att göra autonoma val och möjliggöra en konstruktiv diskussion (Petäjä 2000, s. 352).

2.0 Tidigare forskning

Som det nämndes ovan i den här uppsatsen så är koranbränning ett fenomen som hade sin början ganska nyligen i Sverige. Troligtvis är detta förklaringen till att det inte finns någon forskning kring fenomenet ifråga. Eftersom det inte finns relevant forskning om detta ämne att tillgå så kommer det istället att lyftas upp forskning om ämnen som kan anses vara närliggande till koranbränning. Samtliga källor som används i den här delen av uppsatsen hittades genom andra studentuppsatser. Genom att se vilken forskning de hänvisade till så läste jag den för att se huruvida den var relevant för den här uppsatsen. Trots detta hittades det för det mesta bara rapporter. De sökord som användes var framförallt: islamofobi, stigma, muslimer, islam, koranbränning och forskning. Forskning söktes huvudsakligen via google och diva portalen.

2.1 Islamofobi

Mattias Gardell (2010) tar i sin bok "Islamofobi" sig an den islamofobiska tanketraditionen och fördomarna och analyserar sedan dessa. Han förklarar även islamofobins etymologi och historia. Gardell (2010, s. 45) påpekar att islamofobin så som vi känner till den idag har sin början i korstågen som ägde rum under medeltiden. Han påpekar att islamofobin fortsatte att härja vidare under tiden då många europeiska länder blev en del av det Osmanska riket och sedan också genom tiden då de europeiska stormakterna kolonialiserade mer eller mindre den muslimska världen i dess helhet. Han menar därför att det som vi vet eller påstår oss veta om muslimer är långt ifrån neutralt. Vår vetenskap om muslimer, om än i lite förändrat form, är till en stor del allt det som fördes vidare från tiden då korstågen skedde ända till kolonialismen.

I ett annat kapitel som behandlar nutida islamofobi skriver Gardell (2010, s. 77) att när Berlinmuren föll och med den också järnridån så behövde västvärlden en ny fiende som skulle fylla tomrummet som Sovjetunionen lämnade efter sig. Då riktades västvärldens blick mot Islam och terrordåden som utfördes den 11 september bara bidrog till att befästa hotbilden av Islam. Han skriver exempelvis att skolan är ett av ställen där kunskap avseende Islam förmedlas till oss och en viss bild av Islam skapas (Gardell 2010, s. 101). Enligt Gardell (ibid.) förmedlades i läroböckerna åren 1962-1969 en bild av muslimer där "muslimer skildras som fatalistiska och aggressiva och islam som en konservativ, utvecklingsfientlig religion som behöver en sträng legalism för att täcka över uppenbara

oklarheter i sin teologi”. Gardell (ibid.) hävdar att efter 1969 och fram till 1980 skiftades fokus istället till muslimska kvinnor och förtryck som de påstås bli utsatta för. Författaren påpekar att denna framställning av Islam faktiskt lever än idag.

2.2 Islamophobia: a challenge for us all

De första rapporterna kring islamofobi kom från England. I rapporten “Islamophobia: a challenge for us all” skriver The Runnymede trust (1997, s. 20) bl.a. om vilken roll nyhetsrapporteringar har i att befästa negativa bilder av islam. Han lyfter upp ett exempel från tidningen The Guardian där huvudrubriken på första sidan led som följer: “Muslim rebels massacre 93 in overnight raid” (The runnymede trust ibid.). The Runnymede trust betonar att det som tidningen missade att nämna var att alla som dödades under denna räd var muslimer. De betonar även att detta och andra nyheter där det förmedlades en negativ bild av islam är bara några nyheter utifrån hundratals som gick att hitta. Vidare påpekar The Runnymede Trust (1997, s. 26) att medier i Storbritannien missbrukar yttrandefriheten på så sätt att den används till att sprida och befästa fördomar om muslimer.

I ett annat kapitel tar The Runnymede Trust (1997, s. 38) upp våldsamma attacker som grundar sig i en persons etnicitet, kultur och/eller religion. De påpekar att för brittiska muslimer har rasistiska attacker i princip blivit en del av vardagen. The Runnymede Trust (1997, s. 39) förklarar dock att rasistiska attacker skiljer sig tydligt från andra slags våldsamheter. Det som är typiskt för dessa är att de i grund och botten riktas mot grupper även om en individ blir en måltavla. Detta för att den här individen anses av rasisterna vara en representant för sin grupp. The Runnymede Trust listar tre olika konsekvenser som han anser vara av stor vikt. Den första är att till följd av en sådan våldsam attack så är det inte bara den attackerade individen som känner rädsla och får sin frihet inskränkt utan även medlemmar av dennes grupp. För det andra så är en sådan attack riktad mot både en individ och en hel grupp vilket innebär att måltavlan blir istället sådant som formar deras identitet och självkänsla, dvs. kultur, religion, arv, historia m.m. Den tredje konsekvensen är att den här sortens attack blir inte bara en handling utan ett sätt att visa att vara kristen och vit är fundamentalt för den brittiska identiteten (ibid.).

2.3 Islamophobia: Still a challenge for us all

År 2017 släpptes ännu en rapport med titeln "Islamophobia: Still a challenge for us" som uppföljare till den ovannämnda rapporten "Islamophobia: a challenge for us all". Elahi och Khan (2017, s. 5) hävdar att mycket har förändrats sedan den förra rapporten publicerades för 20 år sedan. De nämner särskilt tre saker: att sedan den 11 september 2001 har rasismen som är riktad mot muslimer ökat avsevärt vilket som resultat gjorde muslimer till måltavlor för politiker och andra med beslutande makt, att det finns betydligt fler muslimer i Storbritannien nu än för 20 år sedan vilket också innebär att muslimer som grupp har blivit bättre organiserade samt att idag finns det mycket mer data och statistik som är tillgängliga än vid slutet av 90-talet då den förra rapporten publicerades. Det handlar om statistik gällande bland annat deras antal, hälsa, arbete och utbildning m.m.

I kapitel 5 har författarna Nazroo och Bécares (2017, s. 31) belyst att det går att se kopplingar mellan rasism och hälsa. De skriver exempelvis att många som utsätts för rasism ofta internaliserar de negativa bilderna som de förknippas med. Detta leder till att självkänslan hos en sådan individ försämras påtagligt och slutligen även till en försämrad mental hälsa. Vidare berättar de att människor som har blivit utsatta för rasistiska påhopp löper tre gånger högre risk för att drabbas av depression och fem gånger högre risk för att drabbas av psykos. I nästa kapitel skriver Awan och Zempi (2017, s. 37) att rasistiska hatbrott mot individuella muslimer gör mer ont än vanligtvis eftersom dessa attacker (fysiska, verbala m.m.) är riktade direkt mot den här personens muslimska identitet. Konsekvensen av detta blir att den drabbade får leva med känslor som otrygghet, rädsla, isolering och även depression m.m. Vidare tillägger författaren att offer för dessa attacker inte kan trösta sig med att se en sådan attack som engångsföreteelse utan är snarare tvungna att se den som en attack mot deras muslimska identitet och som konsekvens av detta ha nedsatt självförtroende samt ifrågasätta huruvida de hör hemma i Storbritannien.

2.4 Hatbrott mot muslimer

I sitt arbete "What's love got to do with it?: ultranationalism, islamophobia, and hate crime in Sweden" skriver Mattias Gardell (2015, s. 106) om islamofobiska hatbrott särskilt riktade mot moskeér. Han skriver att vandalisera av olika slag, bombhot och anlagda bränder ökade markant under 2000-talet. Enligt Gardell har 66% moskeér i Sverige erfarit någon form av

hatbrott. Vidare berättar han även att mellan åren 2010-2014 så besökte han ungefär 20% av alla moskeér i landet och fann att många av dem hade blivit utsatta för hatbrott men att en hel del hatbrott inte hade anmälts. Zayed Moské i Södermalm i Stockholm stack ut när det gällde oanmälda hatbrott. Den här moskén hade pärmar som var fyllda med hotbrev. Moskén anmälde inga av dessa hotbrev till polisen. Grundaren för Islamic Centre, Bejzat Becirov, berättade att han har blivit hotad med pistol vid fyra olika tillfällen när han var på väg till och från moskén. Förutom detta har också Islamic Centre blivit vandaliserat och satt i brand men Bejzat Becirov har anmält väldigt få av dessa brott eftersom enligt honom var det helt enkelt bättre att leva som att allt detta inte har skett då annars skulle han låta förövarna vinna (ibid.).

Enligt Khosravi (2012, s. 70-71) försöker många muslimer i Sverige att bryta sig loss från islamofobin genom att byta sina efternamn till mer svenskklingande. Khosravi (2012, s. 71) utförde en studie där han via en enkät frågade bl.a. om anledningen till varför vissa muslimer valde att byta sitt efternamn. Det andra vanligaste svaret var att de genomförde bytet av efternamn eftersom efternamnet kunde kopplas till islam och araber. Det tredje vanligaste svaret vara att bytet genomfördes för att undkomma diskriminering. Det sjunde vanligaste svaret var att de som bytte efternamn hade för avsikt att skydda sina barn från att bli utsatta för diskriminering. Khosravi (2012, s. 78) påpekar att slutsatsen i hans studie var att efternamnbytet är en strategi för muslimer att bli sedda som svenskar. De försöker alltså att anpassa sig efter rådande normer för att undvika att bli sedda som annorlunda och samtidigt bli av med sitt stigma (ibid.).

2.5 Konsekvenser av Islamofobi

I en rapport från Brå (2021, s. 62) skrivs det att trots att det finns en grundlagsskyddad religionsfrihet så upplever många muslimer att det blir allt svårare för dem att utöva deras religion i Sverige. De upplever därför att det blir svårare för dem att leva i Sverige. De menar att det handlar om sådant som att arbetsgivare förbjuder dem att be under arbetstid. Brå påpekar att ett sådant förbud strider mot den svenska grundlagen och Europakonventionen. Det har också gjorts försök att förbjuda flickor att bära slöja i skolan. Alltså handlar det enligt Brå om att det pågår regelbundna försök att motarbeta den muslimska befolkningens rättigheter. Med anledning av detta väljer många muslimska kvinnor att sluta bära slöja och många muslimer väljer också att dölja sin tro från allmänheten för att inte riskera att bli utsatta för islamofobi (ibid.). Andra konsekvenser som Brå (2021, s. 64-65) lyfter upp är att

många muslimska ungdomar känner hopplöshet avseende sin framtid p.g.a. begränsade livsval till följd av islamofobin. Eftersom det finns mycket orättvisa och utanförskap som svenska muslimer utsätts för så börjar många ifrågasätta sin plats i det svenska samhället och funderar på huruvida de passar in eller inte. Detta kan enligt RÅ “skada relationen till samhället” (ibid.).

2.6 Sammanfattning

Ovan presenterad tidigare forskning leder till slutsatsen att muslimer i västvärlden får konstant stå ut med olika slags islamofobiska angrepp som sedan terrorådet den 11 september har blivit vanligare. Medierna och deras missbruk av yttrandefriheten anses ha spelat en viktig roll i utbredningen av den negativa synen på muslimer. Dessa angrepp är ofta riktade mot en person vars synliga attribut förknippas med muslimer och islam så därför kan det anses som ett angrepp mot muslimer som grupp. Konsekvenserna av detta är att muslimer försöker att dölja sin muslimska identitet på många olika sätt. För andra har det konsekvenser i form av psykisk ohälsa som i sin tur får den drabbade individen att ifrågasätta tillhörigheten till samhället som han eller hon bor i. Många islamofobiska hatbrott förblir dessutom oanmälda eftersom de drabbade känner att polisen gång på gång bagatelliserar händelserna.

3.0 Teori

Teorier som kommer att användas i denna uppsats är stigmatisering och islamofobi samt sanningsargumentet och autonomiargumentet. I den här uppsatsen kommer jag att fokusera framförallt på vad intervjupersonernas uppfattningar kring koranbränning men också hur det påverkar dem som unga svenska muslimer och om det inverkar på utövandet av deras tro. Här ses stigmatisering och islamofobi som kopplade till varandra såtillvida att islamofobin och islamofobiska hatbrott som sker är orsakade av hundratals år av stigmatisering av muslimer. Vidare ska teorierna om yttrandefrihet användas för att analysera intervjupersonernas uppfattningar och åsikter om yttrandefrihet ur två olika perspektiv.

3.1 Stigmatisering

Den första av teorierna som kommer att komma till uttryck i den här uppsatsens analysdel är stigmat teorin myntad av Erving Goffman. Goffman (2014, s. 9) som framhåller att termen stigma har sitt ursprung i Grekland. Grekerna använde stigma för att beskriva antingen något ovanligt eller något som var förkastligt i den sociala status som en individ hade. När en person ansågs vara stigmatiserad så brännmärktes personen. Denna brännmärkning skulle signalera till människor att den brännmärkte var t.ex. en slav eller en förrädare. Alltså en individ som bör undvikas (Goffman 2014, s. 9). Senare, påpekar Goffman, kom termen stigma också att syfta på de blodiga rodnader i huden som forntidens kristna ansåg vara av religiös natur. Idag används termen stigma i likhet med dess ursprungliga betydelse (ibid.). Vidare påpekar Goffman (2014, s. 9-10) att när vi helt plötsligt träffar en främling så är det vanligt att vi redan vid en första anblick placerar den här främlingen i en kategori. Samtidigt tillskriver vi också den här främlingen olika egenskaper. Konsekvensen av detta blir att främlingen ifråga internaliserar sedan den här bilden som vi hade av honom. På så sätt skapas hans eller hennes sociala identitet. Då formar vi också normativa förväntningar gentemot denna person. Det kallas för "virtuell social identitet" (ibid.). Men enligt Goffman kan det visa sig i efterhand att personen besitter en egenskap som inte är önskvärd och blir i vårt medvetande automatiskt en kastmärkt person. Det kallas för "faktisk social identitet". Blir individen stämplad på detta sätt så innebär det ett stigma (ibid, s. 10).

Goffman (2014, s. 12) listar tre olika typer av stigma men det är bara ett av dessa som blir relevant för denna uppsats. Det som kallas för "tribal stigma" är en typ av stigma som inte

bara tillskrivs en individ utan kan likaväl omfatta alla medlemmar i en viss grupp och dessutom passera vidare från en generation till en annan. Dock framhåller Goffman att det finns något som alla tre typer av stigma har gemensamt (ibid). Den gemensamma nämnaren för alla typer av stigma är att en person som under normala omständigheter hade blivit accepterat utan problem har en synlig egenskap d.v.s. ett stigma som gör att han eller hon istället blir utstött trots andra egenskaper som annars skulle få honom att bli accepterad (ibid.). I detta fall är muslimer den stigmatiserade gruppen och deras stigma är islam.

Teorin om stigma och stigmatisering kommer framöver att appliceras till muslimer och koranbränningar som kan vara ett led i hur omgivningen ser på islam och muslimer. Vidare kommer den att användas till hjälp för att belysa hur muslimer uppfattar sig själva i en kontext där koranbränningar kan uppfattas vara ett verktyg för stigmatisering som kan påverka såväl den sociala, som den virtuella identiteten.

3.2 Islamofobi som teori

Mattias Gardell (2010, s. 11) skriver att islamofobi som term är ganska ny trots att franska intellektuella använde den redan på 1920-talet som en motsvarighet till "judofobin". Den blev inte särskilt populär förrän en brittisk kommission, The Runnymede Trust, använde den i sin rapport från år 1997 som de döpte till "Islamophobia: a challenge for us all" och som också användes i tidigare forskning i den här uppsatsen. The Runnymede Trust (1997, s. 4) hävdar i sin rapport att termen islamofobi myntades till följd av ökande antimuslimska fördomar i samhället. De menar att existens av en sådan term är viktig för att synliggörande av hat mot muslimer ska vara möjlig. Förblir hatet osynlig så blir den också omöjlig att bekämpa. Enligt Gardell (2010, s. 12) så handlar islamofobin framförallt om de föreställningar om islam som finns i vårt samhälle och som han menar baseras på alldeles felaktig kunskap. Han påpekar också att det är i stort sett muslimer som faller offer för de negativa känslorna förknippade med islamofobi och inte religionen i sig. Det betyder att muslimer blir "representanter för ett föreställt och negativt laddat kollektiv". Gardell (2010, s. 18) lyfter också upp att islam ses i princip som en levande varelse. Att det talas om att islam kan göra något som t.ex. kriga, stagnera eller ligga bakom olika händelser. Han menar att allt som en enskild muslim gör kan förklaras genom det islamofobiska talet att "islam" gör något. Gardell (2010, s. 17) definierar islamofobi som "socialt reproducerade fördomar om och aversioner mot islam och muslimer,

samt handlingar och praktiker som angriper, exkluderar eller diskriminerar människor på basis av att de är eller antas vara muslimer och associeras till islam”. Det är också den ovanstående definitionen av islamofobi som jag kommer att använda mig framöver i den här uppsatsen. Gardell exemplifierar med att det är uppenbart att alla svenska protestanter inte är snarlika. De skiljer sig från varandra som individer men det förekommer också stora variationer när det kommer till utövande av religion. Han förklarar att trots att vi förstår att vi skiljer oss från varandra väldigt mycket som individer så verkar dessa skillnader försvinna när muslimer kommer in i bilden. Plötsligt glöms detta bort och alla muslimer kan beskrivas utifrån utsagor som berättar om “hur muslimer är” (ibid.). Teorin islamofobi kommer här att användas till att belysa muslimernas upplevelser av koranbränningar i en kontext där islamofobiska angrepp inte är ovanliga och där också koranbränningarna kan anses vara en form av legitim islamofobisk angrepp och därmed hjälpa till att förstå muslimernas syn på koranbränningarna. Islamofobi här anses vara en handling i form av offentligt visad motvilja mot muslimer och en teori som belyser och förklarar varför sådana handlingar sker. Muslimer uppvisar attribut genom vilka de associeras med islam vilket i sin tur leder till att de faller offer för islamofobiska angrepp. Detta är ett resultat av att skillanden mellan en muslim och islam suddas ut och därmed representerar islam alla muslimer och alla muslimer representerar islam.

I detta fall handlar det alltså om att stigmatisering av muslimer ger upphov till islamofobi. Likt hur Gardell (2010, s. 77) skriver i sin bok att islamofobin ökade markant i väst till följd av terrordådet som utfördes den 11:e september 2001. Då förstärktes en hotbild av islam och muslimer reducerades till radikala islamister. Det betyder samtidigt att de inte längre sågs som individer utan som ett kollektiv som till följd av sitt stigma, islam, började utsättas för islamofobi. För muslimska kvinnor som är beslöjade kan detta stigma vara ännu mer synlig och besvärlig än för muslimska män.

4.0 Metod

Metoden som ansågs mest lämplig för att genomföra den här uppsatsen var en semistrukturerad intervju. Alvehus (2019, s. 85) skriver att intervju kallas för en metod men egentligen kan en intervju vara flera olika metoder beroende på vad det är som ska analyseras efteråt. Det går att analysera t.ex. specifika händelseförlopp men det går lika bra att analysera intervjupersonernas livsberättelser. I sökandet efter intervjupersoner användes bekvämlighetsurval, d.v.s. de mest passande och tillgängliga personerna. I detta fall skulle fem semistrukturerade intervjuer genomföras med fem bekanta till mig unga svenska muslimer boende i Skåne (Bryman 2012, s. 201-202). Något som redan bestämdes i planeringsfasen var att intervjupersonerna skulle vara helt anonyma. Varken kön eller ålder anges och alla som blev intervjuade kommer att refereras till som intervjuperson 1, 2, 3 etc. Ämnet som jag skriver om är ganska kontroversiellt och koranbränningarna utförs av ett högerextremt politiskt parti så det var viktigt att hålla intervjupersonerna helt anonyma för deras egen säkerhet. Varför det valdes just semistrukturerade intervjuer är för att det var viktigt att intervjupersonerna skulle få tala någorlunda fritt om sina uppfattningar om koranbränningar samt om vad de tycker, tänker och känner. Meningen var att ge dem frihet att kunna reflektera så att jag skulle få genomtänkta svar. Alltså att låta dem gräva upp deras känslor utan att för den delen pressa dem. Detta stärks också av Alvehus (ibid.) som menar att intervjuer är en optimal metod att använda sig av om man vill få fram intervjupersonens känslor, tankar och åsikter m.m. kring något. Dessutom påpekar Alvehus (2019, s. 87) att när man genomför en semistrukturerad intervju så krävs det av den som genomför den att hen ska lyssna noggrant eftersom det kan bli aktuellt med eventuella följdfrågor vilket också förekom under intervjuerna till den här uppsatsen. Naturligtvis var det viktigt att de skulle känna att det fanns inga "fel svar" och att inga konkreta svar förväntades av dem.

Intervjuerna blev genomförda genom applikationen "Zoom". Samtliga intervjuer blev mellan 20 till 30 minuter långa, huvudsakligen beroende på hur meddelsamma de intervjuade varit. Det finns två anledningar till att intervjuerna genomfördes via zoom istället för att vara på plats. Dels för att jag bor långt ifrån Malmö vilket försvårade sökande efter lämpliga, tysta platser där det skulle gå bra att genomföra intervjuerna. Det försvårade också bestämmandet av tider för intervjuerna. Dels för att jag kände att jag skulle få bättre svar från mina intervjupersoner om de skulle kunna sitta bekvämt i, t.ex. sitt eget rum med en kopp kaffe.

Alltså att det skulle gynna deras känsla av trygghet. Det blev genast lättare att bestämma tiden för intervjuerna också. Det måste påpekas att intervjupersonerna kunde själva välja tider för sina intervjuer. Det finns dock en sak till som var fördelen med intervjuer via zoom. Det handlar om själva transkriberingen. Tanken var att spela in intervjuerna och sedan spela upp det inspelade ljudet för google dokument. Det finns en funktion där som kallas för "röstinmatning". Det går att komma åt den om man trycker på "verktyg" i det vänstra hörnet. Röstinmatningen gör att google dokument själv skriver ner allting som sägs. Detta fungerade inte lika bra som förväntades men det underlättade transkriberingen väldigt mycket ändå. Det hjälpte med att spara mycket tid. Allt som behövde göras efteråt var att gå igenom det som skrivits ner och redigera alla felstavningar eller lägga till skiljetecken i texten. För säkerhets skull lyssnade jag på intervjuerna en gång till och gick igenom texten för att försäkra mig att röstinmatningsfunktionen inte missade några ord eller meningar. Sist så är det också viktigt att lyfta upp att enligt Alvehus (2019, s. 90) så har intervjuer sina fördelar och nackdelar men att denna metod är av stor vikt inom allt kvalitativ forskning eftersom den låter oss få en inblick i hur våra intervjupersoner ser på saker och ting.

4.1 Etiska överväganden

Givetvis fanns det flera etiska aspekter som var viktiga att tänka på. Det första som jag tänkte på var att mina intervjupersoner var muslimer och de skulle intervjuas om koranbränningar, alltså något som berörde deras religion. Detta innebar att vissa frågor hade kunnat vara känsliga för dem. Som Ejlertsson (2014, s. 32) skriver så kan vissa frågor vara tämligen känsliga och därför bör dessa inte ställas. Detta är varför jag valde följande fråga som den första frågan som skulle ställas till varje intervjuperson: "Vad tycker du rent generellt om koranbränningar?". Den här frågan möjliggjorde för mig att veta huruvida ämnet är känsligt för mina intervjupersoner. De behövde inte svara konkret utan bara reflektera lite kring koranbränningarna. Alla frågor som jag ställde godkändes på förhand av min handledare (se bilaga 1).

Det nämndes ovan att intervjupersonerna är människor som är bekanta till mig. Dock vill jag påpeka att trots att de är bekanta till mig så skulle jag inte gå så långt som att kalla dem för vänner. Det är människor som jag känner till men som jag inte är tillräckligt nära med för att det skulle föreligga en risk för partiskhet eller på annat sätt kunna påverka resultatet. Bryman

(1997, s. 89) skriver att det är ofta svårt för forskare som ägnar sig åt kvalitativ forskning att bibehålla neutralitet och att dra en tydlig gräns mellan empati och sympati. I denna uppsats har det lyckats att genomgående bibehålla ett sunt och opartiskt förhållningssätt mellan att å ena sidan ta reda på de unga skånska muslimernas uppfattningar kring koranbränningar, å andra sidan undvika att utöva aktivism eller på annat sätt vara partisk.

Sedan vill jag gå igenom de fyra kraven som Eljertsson (2014, s. 32) skriver om:

- Informationskravet: Alla mina intervjupersoner fick veta hur intervjun skulle gå till, hur länge den skulle pågå, att den blir genomförd via zoom och vad jag kommer att göra med de inspelade intervjuerna efteråt. Vilka som skulle bli mina intervjupersoner bestämdes i princip innan den här uppsatsen började att skrivas. Jag informerade mina intervjupersoner om att mer konkret information kommer de att få när det blir dags att genomföra intervjuerna. Alltså ville jag informera dem mer detaljerat lite senare. Det fanns dock två stycken intervjupersoner som hörde av sig till mig innan jag hade informerat dem detaljerat angående intervjuerna. De ville att jag skulle berätta mer om intervjuerna. Givetvis berättade jag till dem hur allting skulle gå till.
- Samtyckeskravet: Alla mina intervjupersoner gick själva med på att bli intervjuade. Jag frågade dem ganska lång tid innan intervjuerna genomfördes. Jag berättade för dem att om det vid förmodan skulle bli så att de under intervjuns gång skulle känna att de inte klarar av att fortsätta intervjun och vill genast avbryta så kan de säga till. Detta för att de inte skulle tro att deras samtycke innebär att de måste genomföra hela intervjun oavsett vad.
- Konfidentialitetskravet: Jag informerade mina intervjupersoner redan i början att deras identitet inte kommer att röjas för någon alls. Det är också därför inga namn, ålder eller ens kön anges när det berättas om vad dessa intervjupersoner har sagt under intervjuerna. Detta också för att de inte ska bli måltavlor för eventuella högerextrema grupper eller individer med kopplingar till liknande grupper. Ljudupptagningen av intervjuerna raderades direkt efter att transkriberingen slutfördes. Likaså kommer att ske med transkriberingar så fort uppsatsen slutförs.
- Nyttjandekravet: Givetvis informerades intervjupersonerna om vad intervjuerna kommer att användas till. De fick också veta att intervjuerna får endast användas till skrivande av denna uppsats och ingenting annat under några som helst

omständigheter. Detta för att försäkra dem om att all information som de anger förblir hemlig för alla utomstående och att endast jag kommer att få ta del av det.

4.2 Problematisering och intervjuareffekt

Enligt Bryman så är det oftast eftersträvansvärt att intervjuaren inom kvalitativ forskning ska vara nära de som han intervjuar. Detta för att en sådan forskarens avsikt är i de flesta fall att kunna sätta sig in i den intervjuades skor och därmed se och förstå världen genom hans eller hennes perspektiv (Bryman 2010, s. 408). Eftersom intervjupersonerna i den här uppsatsen är personer som är bekanta till mig så har det varit enklare att sätta sig in i deras skor och förstå hur de tänker och känner. Dock så menar Bryman att om intervjuaren och intervjupersonen känner varandra så föreligger det en stor risk att intervjuarens objektivitet rubbas (Bryman 2010, s. 408). Ett annat problem med att intervju bekanta människor är enligt Bryman att i sitt försök att se världen utifrån intervjupersonernas perspektiv så kan intervjuaren hamna i en situation där han endast ser världen genom ögonen av en specifik individ som intervjuas och inte gruppen som helhet (Bryman 2010, s. 401). Bryman lyfter även upp att i samma veva så kan intervjuaren komma för nära intervjupersonerna och tappa sitt fokus avseende vad det är som hen ska studera (Ibid.). Allt detta kan givetvis påverka resultatet.

Bryman påpekar att intervjuarens karakteristika kan genom intervjuareffekten påverka svaren som intervjuaren erhåller från intervjupersonerna. Sådant som samma sociala bakgrund eller kön kan påverka svaren (Bryman 2010, s. 233). Det kan därför också antas att bekantskap kan i samma utsträckning påverka svaren även om intervjuaren och intervjupersonerna har olika bakgrund, kön m.m.

4.3 Reliabilitet och validitet

Enligt Alvehus (2019, s. 126) så handlar reliabilitet om upprepbarhet. Det betyder att en annan forskare ska kunna upprepa den här studien samt erhålla samma resultat. Dock så menar Alvehus att det är svårt att tillämpa reliabiliteten i dess ursprungliga definition eftersom inom den kvalitativa forskningen så är olika former av tolkning vanligt förekommande (ibid.). Vidare skriver Alvehus att den som tolkar är en del av tolkningsprocessen d.v.s. att två personer som upprepar samma studie kommer sannolikt att

komma att tolka det som sagts under intervjuerna olika och därmed komma fram till två olika slutsatser. Lika troligt är det att intervjupersonens berättelse inte kommer att vara samma om hen intervjuas vid två olika tillfällen (2019 s. 127). Därför, menar Alvehus, blir det svårt att tillämpa reliabilitet i dess ursprungliga definition inom den kvalitativa forskningen (ibid.). Bryman ger förslag på andra sätt att bedöma reliabilitet. Ett av kriterierna är vad han kallar för "trovärdighet". Enligt detta kriterium så höjs kvaliteten på forskningen om själva undersökningen genomförs enligt de existerande reglerna. Detta kriterium kan anses vara uppfyllt då ett stort fokus under genomförandet av undersökningen lades på de etiska kraven som en forskare ska förhålla sig till. Det lades även fokus på att vara så transparent som möjligt genom att beskriva detaljerat att och hur dessa krav efterföljts i denna undersökning (2018, s. 467). Bryman anser att det inte går att vara objektiv helt och hållet inom den kvalitativa forskningen. Dock så menar han att en forskare som är medveten om detta ska kunna göra det klart och tydligt att hen inte låtit sina egna personliga värderingar avsiktligt komma till synes när själva undersökningen utförs eller i de slutsatser som en forskare kommer fram till (Bryman 2018, s. 470). Även detta kriterium får anses vara uppfyllt då det, enligt bästa förmåga, har gjorts försök att vara så objektiv som möjligt i denna uppsats och om det på något sätt framkommer personliga värderingar så har detta skett omedvetet. Slutligen är, enligt Bryman, "engagemang och stringens" ett sista kriterium som får anses vara uppfyllt i denna uppsats. Det sista kriteriet avser att forskaren ska vara mycket engagerad i det som han eller hon forskar om, besitta de färdigheter som behövs för utförandet av studien samt att vara så noggrann som möjligt vid utförandet av undersökningen och analysen av dess resultat (Bryman 2018, s. 470).

Enligt Alvehus (2019, s. 126) så handlar validitet om huruvida det som mäts är verkligen det som vi hade för avsikt att mäta. Alvehus (2019, s. 128) presenterade ett annat sätt att mäta kvaliteten inom den kvalitativa forskningen som skiljer sig från validitets ursprungliga definition. Han lyfte upp "pragmatisk validitet" som ett sätt att mäta validitet i kvalitativ forskning. Alvesson (ibid.) skriver att den "handlar om att kunskapen blir relevant i det att den kan användas för att påverka samhället". Alltså handlar det om hur användbara de forskningsresultaten som vi erhållit är antingen för de som vi intervjuade eller för vetenskapssamhället. I detta fall blir resultatet användbart för vetenskapssamhället eftersom koranbränningar är ett nytt fenomen och fenomenet ännu är outforskat. Medan denna uppsats är ganska begränsad så försöker den att ge en inblick i ämnet och dess komplexitet samt de

problem som medföljer koranbränningarna och att det behövs forskning kring detta på en högre nivå.

5.0 Resultat

I följande kapitel kommer resultatet att presenteras tematiskt med utgångspunkt ifrån teman i intervjupersonernas svar. Varje resultat kommer att presenteras i ett separat stycke där direkta citat från de intervjuade kommer att vävas samman med mina egna omskrivningar av svaren. Detta för att tillgodose en logisk följd av presenterade svar. Alla intervjuade kommer att benämnas i detta kapitel som intervjupersonerna 1, 2, 3, 4 och 5 i den ordning som de blev intervjuade.

5.1 Yttrandefrihet - ett systemfel i Sverige

Något som framkom tidigt i samtliga intervjuer var att intervjupersonerna anser att det finns ett systemfel i Sverige. Systemfelet är sammankopplad med yttrandefriheten i sig samt med yttrandefrihetsgrundlagen. Systemfelet ifråga är tämligen vidsträckt. Ett systemfel som nämndes var att själva koranbränningen tillåts. Dels, som intervjuperson 1 nämnde, att koranbränningen inte äger rum var som helst, utan oftast i områden i Sverige där det finns många muslimer. Dels, som intervjupersoner 1 och 2 påpekar, för att områden som väljs för koranbränningen antyder att syftet med aktionerna är just att provocera muslimer.

Intervjuperson 3 gick ännu längre och tyckte att tillåtelse av koranbränning var rent av dubbelmoral. Han drog en parallell med en annan omtalad händelse i Sverige som inträffade år 2009:

Jag tänker faktiskt framförallt på en händelse. Jag tror det var 2009. Det fanns en gatukonstnär vid namnet Dan Park i Stockholm. Han åtalades för att han satte upp metallburkar utanför en synagoga och han märkte burkarna med cyklon B giftgas och det var den gasen som användes av Hitler för att gasa judarna. För detta blev han åtalad för hets mot folkgrupp när han gjorde så och nu så ser vi ju koranbränningar. Inte nog att personen inte blir åtalad utan han ska dessutom få skydd från poliser. Samhället slösar ju på viktiga resurser för att skydda den här människan istället för att åtala honom när de tidigare för 14 år sedan åtalade konstnären för hets mot folkgrupp. Man har kommenterat "det är bara en bok". Men för oss är det ingen bok. Varför sa man inte "det är bara burkar" eller "det är bara gatukonst"? Varför sa man inte så på den tiden? Varför blev Dan Park åtalad för hets mot folkgrupp men inte Rasmus Paludan? (Intervjuperson 3)

Vad den här intervjupersonen menar är att Dan Park dömdes för hets mot folkgrupp men just när det kommer till koranbränningar så bortförklaras det som yttrandefrihet och att den inte får inskränkas på något sätt. Intervjuperson 1 tyckte, precis som intervjupersonen 5, att bränningar av alla heliga böcker bör förbjudas. Förutom koranen så nämnde de judarnas heliga skrift, tora, och kristnas heliga skrift, bibel. Intervjupersonen 5 argumenterade att problemet med koranbränningen har sin grund i att det inte finns någon definition avseende heliga skrifter i den svenska lagstiftningen. Hen tyckte att den bör definieras för att förebygga framtida bränningar av koranen och andra för de troende viktiga skrifter. Vidare tyckte också intervjupersonen 5 att koranbränningen är helt enkelt ett fel sätt att uttrycka sig på och jämförde det med hur medlemmar av HBTQ rörelsen uttrycker sig. Hen menade att de använder sig av mer vänliga och mindre skadliga medel som porträtt och tal:

Asså att bränna en koran är inte yttrandefrihet, nej. Du kan ju yttra dig på så många olika sätt än att liksom bränna en koran, så jag menar. Jag tycker inte att han får ut någonting av det på samma sätt. Asså det finns så många olika sätt att yttra sig på. Om du kollar på andra aktivister eller om du kollar på hbtq rörelsen och hur de yttrar sig genom portrett och genom tal och så. De går ju inte och bränner saker och ting. Jag tror att koranbränningar.. den lär folk och den kan trigga andra grupper.
(Intervjuperson 5)

Hen tyckte att systemfelet också beror på dels att yttrandefriheten anses vara viktigare än religionsfriheten och dels att inom den svenska lagstiftningen finns ingen gränsdragning mellan yttrandefrihet och hets mot folkgrupp. Alltså menar intervjupersonen att detta skapar förvirring och därför är detta ett systemfel. Detta tar oss vidare till ännu ett problem som pekades ut av samtliga intervjupersoner. Alla personer som intervjuades nämnde att koranbränningen är ett enormt slöseri av resurser och skattebetalarnas pengar. De menade att dessa pengar och resurser kan läggas på bättre och viktigare saker. De syftar framförallt på två saker: att koranbränningar innebär kravaller som i sin tur leder till vandalism och förstörelse som blir sedan kostsamt för skattebetalarna samt att det också kostar skattebetalarna mycket pengar eftersom när en koranbränning sker så är poliser på plats för att hålla ordning. Alltså blir koranbränningen kostsam vilket gör den till en onödig börda för skattebetalaren. Intervjuperson 3 sa bland annat att:

Det skapar väldigt mycket ekonomiska förluster för samhället och väldigt mycket förstörs när man bränner Koranen. Och kravaller när poliser står där och försöker motarbeta motdemonstranterna. Så jag tycker det är väldigt negativt och väldigt dåligt att det sker koranbränning eftersom när man gör det så kommer det automatisk någon motpol som reagerar väldigt, väldigt starkt och inte vill att dess heliga skrift ska brännas. Så det är uppenbart att det finns en motpol som kan agera väldigt, väldigt våldsamt under vissa omständigheter. Och det skadar jättemycket samhället. Det kostar jättemycket samhället och de här pengarna hade kunnat läggas på andra saker. (Intervjuperson 3)

Det finns även ett annat problem. Som nämndes så är syftet med koranbränningen att provocera muslimer. Det nämndes också att den är kostsam för skattebetalaren. Något som intervjupersonen 2 lyfte upp är att förutom att koranbränningen kostar mycket så blir det även så att eftersom hen också är en skattebetalare så innebär det att hens egna skattepengar läggs på skydd av en individ som bränner koranen och vill "hetsa" eller provocera honom och andra muslimer som också är skattebetalare. Hen menar helt enkelt att hen och andra svenska muslimer får stå för en del av kostnaden av något som skedde för att en person visar respektlöshet mot hens religion och bränner en skrift som är otroligt viktig för hen.

5.2 Ett splittrat samhälle

Ännu ett problem som intervjupersonerna berättade om är att de känner att koranbränningar splittrar det svenska samhället. Intervjupersonen 5 berättade exempelvis att hen känner att koranbränningar påverkar hen på så sätt att hen kommer uppfostra sina barn till att kunna hantera sådant. Hen tyckte att islamofobin växer i Sverige och att hens barn kommer behöva stå ut med mycket mer hat än vad hen har fått göra hittills. Intervjupersonen 5 sa även att koranbränningar rubbade hens bild av "ett Sverige för alla". Intervjupersonerna 1 och 3 menar att en stor del av befolkningen i Sverige är muslimer och staten tillåter koranbränningar som kränker deras religion. De menar att detta skapar splittring för att muslimerna känner att staten är emot dem. Samtliga intervjupersoner uttryckte missnöjet att staten tillåter koranbränningar men framförallt att poliser sedan beskyddar den här personen som enligt intervjupersonerna 1, 2, 4 och 5 får muslimerna att känna att staten är emot dem. Att även poliser har vänt sig mot dem. Framförallt intervjupersonerna 2 och 4 nämnde att

trots att de tycker om Sverige så får detta dem att ifrågasätta huruvida de är en del av samhället. De känner att samhället hatar dem. Intervjuperson 1 förklarade att:

Så det skapar ett agg, förstår du? För att man blir arg. Jag vill ju vara en del av samhället, jag vill plugga här, jobba här. Jag vill ställa upp så klart. Jag vill göra allt som jag kan för att jag vill bidra till att bygga detta samhälle. Men när man ser samhället skydda någon som bränner min koran, vår koran, du vet. Jag vet inte. Det kan skapa någon slags agg, förstår du. Ibland kan jag få en känsla som att jag vill skita i allt detta och kanske söka mig till ett land där jag känner mycket mer trygghet och där jag känner mer support i mitt sätt att uttrycka min religion. (Intervjuperson 1)

5.3 Religionsfrihet - alla är olika

Det som framgick tydligt från intervjuerna är att åsikter och känslor avseende religionsfriheten skiljer sig ganska mycket intervjupersonerna emellan. Intervjupersonerna 2, 3, 4 och 5 tyckte att koranbränningarna påverkar inte deras religionsfrihet. Intervjupersonen 4 tyckte till och med att koranbränningen hade motsatt effekt på hen och fick hen att läsa och studera koranen mer och vara mer hängiven åt sin religion. Det fick också henom att vara mer "beskyddande" av koranen samtidigt som det övertygade henom att bekämpa "alla motståndare" intellektuellt d.v.s. på ett fredligt sätt eftersom upplopp ger enligt honom en motsatt effekt. Den enda som felaktigt påstod att hens religionsfrihet drabbades var intervjupersonen 1. Hen berättade om ett exempel. Hen tycker att religionsfriheten drabbas på så sätt att hen måste hela tiden engagera sig i debatter på jobbet kring islam. Intervjupersonen menade att det finns människor på hens arbetsplats som uttrycker sitt stöd för koranbränningen och dessutom säger saker om Islam som inte stämmer. Detta leder till att hen hamnar i konflikter med sina arbetskamrater trots att hens religion egentligen förespråkar undvikande av konflikter av alla slag. Hen hävdade att detta gör att hen inte kan utöva sin religion på ett korrekt sätt och på så sätt begränsar hen i hens trosutövning:

Som jag sa innan så kan människor vara mer rasistiska på jobbet. De kan kommentera mer om islam och kommentera grejer som inte stämmer och då måste jag alltid stå upp och försvara min religion och det leder till att jag hamnar i konflikt

med mina arbetskamrater. Så därför påverkar det mig och mitt religionsutövande för att enligt min religion jag ska inte engagera mig i konflikter. Folk tror att islam handlar bara om att inte äta gris och om att be men det är inte detta som den handlar om. Den handlar också om karaktären, den handlar om hur man beter sig och allt sånt. De här sakerna ifrågasätts och provoceras när en sådan ska händer.
(Intervjuperson 1)

Inget av det som intervjupersonen 1 nämnde konstituerar inskränkning av religionsfriheten. Det är tydligt att intervjupersonen 1 tolkade kritik av islam från kollegor på jobbet som inskränkning av hans religionsfrihet. Detta missförstånd visar att intervjupersonens känslor med anledning av hans trosövertygelse fick honom att tolka det som ett personangrepp. Medan kollegornas avsikt kan ha varit ett personangrepp så konstituerar detta inte någon inskränkning av religionsfriheten.

En sak som samtliga intervjupersoner var enade kring är att olika personer kan uppleva det annorlunda. Med detta menas att vissa personer kan t.ex. känna att deras religionsfrihet inskränks medan andra kan ignorera koranbränningen och utöva sin religion som vanligt. Något som intervjupersonerna 1 och 3 tyckte kan vara en viktig faktor gällande detta är huruvida en person är religiös eller inte. De menade alltså att en troende och religiös person kan känna sig mer berörd av detta än någon som tror men inte är religiös av sig. Bättre sagt kan en person som inte ber regelbundet känna sig mindre drabbad än en som gör det.

5.4 Muslimer i samhällets ögon

I vissa intervjuer antydde det att muslimernas stigma är islam samt att bilder av muslimer som protesterar mot koranbränningarna används för att ytterligare stigmatisera muslimer. Intervjupersonen 4 använde sig av hårda ord när hen talade om hur hen tror att samhället ser på muslimer:

Ja, det tror jag. Att man försöker få dem att se dåliga ut. Att muslimer är gammalmodiga eller att vi (muslimer) är inte utvecklade, vi är primitiva av oss nästan. Som djur liksom. Och att vi gör kaos, vi kan inte bete oss, vi kan inte uppföra oss. (Intervjuperson 4)

Intervjupersonen 1 tycker själv att människor, inte bara i Sverige utan i hela Europa, är rädda för islam. Hen tror att människor är dels rädda för de lagar och regler som följs inom religionen och dels för att ISIS har gjort många rädda för islam och muslimer. Hen säger rakt av att människor tror helt enkelt att alla muslimer är terrorister:

Jag tror att folk inte vill leva efter strikta lagar och regler som inte bara koranen utan alla böcker har. Man vill vara fri i Europa och i västvärlden men speciellt i Sverige där man vill göra vad man vill. Ingen religion förespråkar frihet utan det förespråkar att man följer tydliga regler och jag tror att de är rädda för det här med att det ska bli för låst och sen så tror jag också att ISIS och terrorbombningarna har skrämmt många människor här i Europa. Så därför är man emot islam. Man tänker att muslimer är terrorister. (Intervjuperson 1)

Enligt intervjupersonen 2 så har medier en stor roll i stigmatiseringen av muslimer. Hen menar att media fokuserar nästan alltid på protester i samband med koranbränningen istället för att fokusera just på själva bränningen. Följden av detta blir att medier bidrar till stigmatiseringen. Människor börjar se muslimer på ett visst sätt. Han menar att detta väcker hat hos en del av befolkningen vilket sedan leder till växande islamofobi. Det betyder att den här stigmat som muslimer redan bär på och som förstärks av medier leder till ökande islamofobi. Hen tog också upp att denna stigma skapar rädsla bland människor. Exempel som den här intervjupersonen använde är en händelse där en elev på en skola i Sverige kastade en väska och skrek "allahu akbar". Detta är enligt intervjupersonen 2 ett bra exempel på samhällets syn på muslimer.

6.0 Analys och diskussion

I den här delen av uppsatsen kommer jag att analysera alla resultat som jag har kommit fram till genom att utföra fem semistrukturerade intervjuer. Jag kommer här att även besvara de tre frågorna som var ledande för uppsatsen samt jag kommer också att presentera förslag på annan forskning som kan utföras avseende koranbränningar.

Syftet med den här uppsatsen var att ta reda på vilka uppfattningar unga svenska muslimer har avseende koranbränningar som utförs under skydd av lagen om yttrandefrihet. Ett annat syfte var att få en bild av hur koranbränningarna påverkar unga muslimer samt hur dessa demonstrationer av yttrandefrihet inverkar på deras religionsfrihet. En förhoppning med uppsatsen är att den i efterhand kommer att skapa incitament för vidare forskning kring koranbränningar i Sverige.

Det finns två saker som är tydliga när det kommer till koranbränningen: att samtliga intervjupersoner tycker att det är hets mot folkgrupp samt att tillåtelse att bränna koranen är ett tecken på ett seriöst systemfel avseende yttrandefrihetslagen eftersom enligt dem tillåts det att på laglig väg angripa muslimer. Intervjupersonen 5 pekade ut att det saknas definition i den svenska lagstiftningen av vad en helig skrift är för nånting. Detta beror ju på att Sverige är ett sekulärt land. Vidare menade samma intervjuperson att lagarna kring bland annat yttrandefrihet och religionsfrihet skapar förvirring. Alltså att det görs försök att värna om både religionsfriheten och yttrandefriheten men gränsen är väldigt tunn och diffus. Enligt den här intervjupersonen så måste yttrandefriheten ha en gräns någonstans så därför borde det dras en gräns kring vad som är yttrandefrihet och vad som är hets mot folkgrupp. Däremot kände Intervjupersonen 4 att det finns dubbelmoral kring tillämpningen av lagen. Särskilt vad gäller yttrandefrihet. Hen berättade om en händelse där en gatukonstnär vid namnet Dan Park dömdes för hets mot folkgrupp eftersom han satte upp burkar som han skrev "cyklon B" på och därefter hängde han dem utanför en synagoga i Stockholm. I själva verket dömdes inte Dan Park för händelsen ifråga (Expo 2020.11.30). Det som kan observeras här är att intervjupersonens känslor blir så starka att hen bortser från fakta för att stärka sitt argument.

Dessutom så tyckte intervjupersonen 5 att det finns många olika sätt, bättre sätt, att uttrycka sig på än att bränna en koran. Därför borde det inte tillåtas enligt honom. Vidare kände sig

intervjupersonen 2 kränkt av faktumet att hens och andra svenska muslimers skattepengar spenderas på skydd för en man som försöker kränka deras religion. Hen känner att hen tvingas att finansiera någon som vill visa att han hatar hen och hens religion. Alltså blir detta till en stor härva avseende staten och lagarna och muslimerna känner att de blir offer för ett system i Sverige som inte uppfyller sin funktion. Att många av dem, liksom intervjupersonen 4, anser att p.g.a. stigma som muslimer lever med så tillåts det mer hat mot dem än mot andra grupper, t.ex. judar. För många av dem, liksom intervjupersonen 4, kan känslorna skymma verkligheten men oavsett så finns de känslorna där. Och om man till detta lägger den anmärkning som intervjupersonen 1 gjorde att koranbränningarna inte äger rum var som helst utan i områden i Sverige där muslimer oftast är en majoritet visar att det är svårt att vara förvånad att muslimer känner sig kränkta och att intervjupersonen 1 anser att det finns en dubbelmoral kring hur lagen tillämpas. Detta kan kopplas till Gardells (2015, s. 106) arbete där han skriver att han besökte så många som 20% av alla moskéer i Sverige och att väldigt många av dessa hade blivit utsatta för islamofobiska hatbrott. Vissa moskéer hade till och med pärmar fyllda med hotbrev men de flesta hatbrotten anmäldes inte. Intervjupersonerna känner att det finns ett systemfel i Sverige och att det råder dubbelmoral när lagen tillämpas. Känslorna av att staten och lagstiftningen inte skyddar muslimer på samma sätt som den skyddar alla andra svenska medborgare gör att tillit till staten och lagstiftningen riskerar att tyna bort. Att intervjupersonerna tycker att islamofobin blir synlig även vid tillämpningen av lagen.

Detta tar oss vidare till nästa problem. Intervjupersonerna berättade att de kände att staten är emot dem. Att även polisen är emot dem. Intervjupersonen 5 berättade att hens bild av Sverige som ett land för alla har blivit rubbad samt att hen kommer att uppfostra sina barn på ett sådant sätt att de ska kunna hantera att leva med islamofobin som enligt hen bara fortsätter att växa. Inte bara tyckte intervjupersonerna 1 och 3 att staten tillåter att kränka muslimer som utgör en betydande del av Sveriges befolkning men intervjupersonerna 2 och 4 började till och med ifrågasätta huruvida de hör till i Sverige. Detta kan ha framförallt stora konsekvenser för integrationspolitiken. Intervjupersonerna brottas med känslorna av exkludering vilket i sin tur väcker tankar om att flytta från Sverige för att befria sig från sitt stigma. Detta stämmer väl överens med rapporten från Brå (2021, s. 62) att muslimer upplever att deras rättigheter motarbetas hela tiden och att det därför blir allt svårare för dem att leva i Sverige. Det som också stämmer är att enligt Brå (2021, s. 64-65) många svenska muslimer känner en viss utanförskap och hopplöshet inför framtiden och börjar ifrågasätta

sitt svenska tillhörighet samt att detta kan leda till splittringar i samhället. Muslimer ifrågasätter sin roll i Sverige och det kan leda till att de inte kommer vilja integrera sig i ett land som kränker dem och deras religion och som konsekvens av detta även deras identitet genom att tillåta islamofobiska attacker i form av koranbränningar. En koppling kan också göras till det som Awan och Zempi (2017, s. 37) skriver om angående islamofobiska attacker mot individuella muslimer. Sådana personer känner att det är deras identitet som attackeras vilket gör att det gör mer ont. Utsatta personer kan uppleva bl.a. isolering och kan till slut få depression. Deras självförtroende försämras också och tillhörighet till landet som de bor i ifrågasätts. Trots att detta beskriver attacker mot enskilda muslimer så kan vi se paralleller med det som intervjupersonerna upplever trots att de anser att koranbränningen är ett angrepp mot alla svenska muslimer. Detta kan möjligtvis bero på att de också känner att det är hela deras identitet som angrips.

Men även om det går att konstatera att koranbränningarna upplevs som provocerande och avskyvärda av intervjupersonerna så kan det fortfarande vara så att det inte utgör en tillräckligt stark grund för att bränningarna ska kunna förbjudas. Utifrån ett konsekvensialistisk perspektiv och de kraven som Petäjä (2000, 348-349) listar är det inte tillräckligt för att ett förbud ska vara aktuellt eftersom koranbränningarna i sig inte är en kallelse till våldsamheter eller andra olagligheter. Dessutom ledde koranbränningarna till passionerade offentliga diskussioner och därmed till ett utbyte av olika synpunkter och åsikter angående koranbränningarna och yttrandefriheten. Samma slutsats kan nås om vi istället ser på koranbränningarna utifrån ett rättighetsperspektiv. Eftersom enligt Petäjä (2000, 352) kan yttrandefriheten i detta fall bara inskränkas då ett krig bryter ut eller när den leder till att individernas rationalitet rubbas så räcker det inte att intervjupersonerna anser den vara fel. Även om intervjupersonerna anser att koranbränningarna åsamkar muslimerna någon form av skada och borde vara förbjudna så är enligt Huldén (03.02.2023) åsikter i samhället avseende ett förbud delade och dessutom som det nämndes ovan så har den bidragit till passionerade diskussioner. I detta fall återfinns ingen grund för en inskränkning av yttrandefriheten vare sig sanningsargumentet eller autonomiargumentet tillämpas.

Intervjupersonerna upplevde även att muslimer som samlades för att protestera mot koranbränningarna används av media för att ytterligare stigmatisera muslimer. Intervjupersonen 1 tyckte att muslimer i Europa ses som islamistiska terrorister och intervjupersonen 4 ansåg att samhället ser på muslimer bl.a. som "djur", "primitiva" och att

de "inte kan uppföra sig". Detta är något som intervjupersonen 2 tyckte att medier förstärker. Att de fokuserar mer på de som protesterar än på de som bränner koranen och sedan förmedlar en bild av muslimer som våldsamma och som bara befäster islam som deras stigma. Att muslimer är på ett visst sätt. Detta enligt intervjupersonen 1 och 2 leder till hat och rädsla bland den delen av befolkningen som inte är muslimer. Det skrivs också i rapporten "islamophobia: a challenge for us all" av The Runnymede trust (1997, s. 20) att medier har en viktig roll i förmedlandet av den negativa bilden av islam. På liknande sätt menar The Runnymede trust (1997, s. 26) att medier missbrukar yttrandefrihet när de sprider och befäster negativa bilder av islam. Bilderna av muslimer som förmedlas av medierna enligt intervjupersoner liknas vid bilderna som förmedlades i läroböcker i Sverige mellan åren 1962 och 1969 (Gardell 2010, s. 101).

De mest olikartade svaren gavs när frågan ställdes om effekten som koranbränningen har på de intervjuade muslimernas religionsfrihet. Den enda som tyckte att hens religionsfrihet inskränks p.g.a. koranbränningarna var intervjuperson 1. Dock byggde det på ett missförstånd där hen uppfattade kritik av islam som inskränkning av hens religionsfrihet. Hen tyckte att det leder till konflikter på arbetstiden med kollegor som stödjer koranbränningarna eller säger saker om islam som inte stämmer. Eftersom enligt intervjupersonen 1 tillåter inte hens religion att hamna i konflikter med andra så känner hen att hens religionsfrihet inskränks såtillvida att hen måste gå emot det som hens religion förespråkar och hamna i konflikt för att försvara hens religion. Detta, precis som berättelsen om Dan Park av intervjupersonen 4, är ett bra exempel på att starka känslor kan skymma verkligheten för intervjupersonerna och leda dem till att grunda sina uppfattningar på missförstånd. Ett helt annat svar kom från intervjupersonen 4 som ansåg att koranbränningarna faktiskt hjälpte hen att stärka hens tro. Resten av intervjupersonerna tyckte inte att koranbränningen påverkade deras tro alls. Dock något som samtliga intervjupersoner var överens om var att trots att det inte påverkar dem så betyder det inte att andra inte påverkas. De menar framförallt att hur detta upplevs beror på om man är troende och religiös eller inte. Alltså att en person som utövar sin tro kan känna sig mer berörd än en person som inte gör det. Detta bekräftar också det som skrivits i denna uppsatsens bakgrund. Att alla muslimer är olika. Liksom vad Aje Carlbom (2003, s. 103-104) lyfte upp att muslimer är ingen homogen grupp. De kan skilja sig från varandra ganska mycket när det gäller nationalitet och tro. Vissa är mer troende, andra mindre. Vissa praktiserar sin tro medan andra inte gör det. Det betyder att precis som Gardell (2010, s. 45) skriver så är

mycket av det som vi vet om muslimer långt ifrån neutralt. Koranbränningarna riktas mot alla muslimer som en stigmatiserad grupp bortsett från alla skillnader som finns mellan dem. På så sätt reduceras de här människorna till att endast vara muslimer utan några andra individuella attribut.

Det går således att konstatera att intervjupersonerna upplever att de blir särskilt utpekade och bär på ett tribalt stigma. De känner att till följd av sitt stigma så utsätts de för islamofobiska attacker i form av koranbränningar. Troligtvis är det här inget nytt. Gardell skriver att islamofobin har funnits redan under medeltiden och har sedan dess förts vidare genom alla decennier ända till samtiden (Gardell 2010, s. 45). Enligt intervjupersonerna har medier i dagens värld en stor roll när det kommer till stigmatiseringen av muslimer. Där förmedlas det negativa bilder av muslimer till resten av befolkningen. Likaså är det när det gäller koranbränningar. Det som framstår klart och tydligt är att de intervjuade muslimerna uppfattar koranbränningar som ett nytt och framförallt legitimt sätt att kränka dem och deras religion. Därmed blir det också ett sätt för islamofober att attackera islam och muslimer utan att bryta mot lagen. Känslan förstärks av att poliser beskyddar koranbrännaren d.v.s. en person som enligt dem angriper deras religion. Därmed orsakar det en splittring i samhället dels för att koranbränningar gör att de känner sig hatade och dels för att de känner att den svenska staten är emot dem. Det är dock tydligt att intervjupersonerna inte upplever att koranbränningarna påverkar deras religionsfrihet. Trots intervjupersonernas upplevelser så är en inskränkning av yttrandefriheten oskälig enligt både autonomiargumentet eller sanningsargumentet men problemet med att intervjupersonerna känner sig kränkta och särskilt utpekade kvarstår. En fråga som därför bör ställas i fortsättningen är: Hur ska de unga svenska muslimerna som känner att de blir utpekade kunna känna sig accepterade och respekterade i Sverige om de upplever att yttrandefriheten används av islamofober som ett medel till att kränka dem?

6.1 Förslag på framtida forskning

Notera att vad jag har kommit fram i min uppsats kan beskrivas som toppen på isberget. Jag har intervjuat 5 stycken unga muslimer av så många muslimer som finns i Sverige. Alltså inte ens en bråkdel av alla svenska muslimer. Det som först och främst behövs är avhandlingar avseende koranbränningar där ett stort antal muslimer intervjuas. Detta för att svaren ska vara så nyanserade som möjligt. Det kan göras åtskilliga arbeten kring

koranbränningarna. Ett bra förslag vore att göra en forskningsstudie där mediernas rapporteringar av koranbränningarna skulle ligga i fokus sedan analyseras med hjälp av diskursanalys. Det skulle även vara relevant att göra en studie som liknar denna men med användning av enkäter som metod istället. Frågor kring koranbränningen skulle kunna avse yttrandefrihet, religionsfrihet, trygghet, exkludering, hat, och psykisk ohälsa m.m. Ännu ett förslag som hade varit bra vore att göra samma studie som denna fast med genusperspektiv i åtanke. Kanske med intervju som metod där potentiella intervjupersoner hade varit muslimska kvinnor som bär slöja. Tanken är att de beslöjade kvinnorna är mer synliga än andra muslimska kvinnor. De sticker ut och därför kan det bli svårare för dem att dölja deras synliga attribut genom vilka de associeras med islam vilket resulterar i stigmatisering. Men så klart så går det att intervjua muslimska kvinnor som inte bär slöja också och se hur deras uppfattningar kring koranbränningen skiljer sig och hur de upplever det.

7.0 Källförteckning

Böcker

Alvehus, Johan. 2019. *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*. 2. uppl.

Stockholm: Liber

Axberger, Hans-Gunnar. 2023. *Yttrandefrihetsgrundlagarna: rättigheter och gränser för medier och medborgare*. 5. uppl. Stockholm: Norstedts Juridik

Bryman, Alan. 1997. *Kvantitet och kvalitet i samhällsvetenskaplig forskning*. Lund:

Studentlitteratur

Bryman, Alan. 2018. *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3. uppl. Stockholm: Liber

Bryman, Alan. 2012. *Social research methods*. 4. uppl. Oxford: Oxford University Press

Ejlertsson, Göran. 2014. *Enkäten i praktiken: En handbok i enkätmetodik*. 3. uppl. Lund:

Studentlitteratur

Enkvist, Victoria; Lokrantz-Bernitz, Hedvig; Zillén, Kavot. 2020. *Religionsfrihet: om rättsliga skiftningar och nyanser*. Uppsala: Iustus förlag

Gardell, Mattias. 2010. *Islamofobi*. Stockholm: Leopard förlag.

Goffman, Erving. 2014. *Stigma: den avvikandes roll och identitet*. Lund: Studentlitteratur

Avhandlingar

Carlbohm, Aje. 2003. *The Imagined versus the Real Other: Multiculturalism and the Representation of Muslims in Sweden*. Diss., Lunds Universitet.

<https://lucris.lub.lu.se/ws/portalfiles/portal/4421698/1693275.pdf>

Petäjä, Ulf. 2006. *Varför yttrandefrihet? Om rättfärdigandet av yttrandefrihet med utgångspunkt från fem centrala argument i den demokratiska idétraditionen*. Diss., Växjö Universitet.

<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:206765/FULLTEXT01.pdf>

Tidskriftsartiklar

Edström, Maria; Kenyon, Andrew; Svensson, Eva-Maria. 2017. Building and Sustaining Freedom of Expression: Considering Sweden. *Nordicom Review* 38(1): 31-45. doi: 10.1515/nor-2016-0043

Gardell, Mattias. 2015. What's love got to do with it?: ultranationalism, islamophobia, and hate crime in Sweden. *Journal of Religion and Violence* 3(1): 91-116. doi: 10.5840/jrv20155196

Govani, Hasnain (2021). "Koranbränning är inte välkommet i Malmö". I: Stockman, Max, I. (red.) *Religioner i rörelse: årsbok 2021*. Ödeshög: DanagårdLiTHO, s. 42-47.

Khosravi, Shahram. 2012. White masks/Muslim names: immigrants and name-changing in Sweden. *Race & Class* 53(3): 65-80. doi: 10.1177/0306396811425986

Petäjä, Ulf. 2000. Yttrandefrihetens grundvalar och gränser samt dess betydelse för demokratin. *Samhällsvetenskaplig tidskrift* 103(4), s. 343-360.

Rapporter

Brottsförebyggande Rådet. 2021. *Islamofobiska hatbrott*. Stockholm: Brå.

https://bra.se/download/18.1f8c9903175f8b2aa70762d/1622553459528/2021_3_Islamofobiska_hatbrott.pdf (2023/04/28)

Elahi, Farah; Khan, Omar. 2017. *Islamophobia: still a challenge for us all*. England: The Runnymede Trust.

https://assets.website-files.com/61488f992b58e687f1108c7c/61bcd30e26cca7688f7a5808_Islamophobia%20Report%202018%20FINAL.pdf (2023/04/27)

Expo. 2022. *Stram Kurs och Rasmus Paludan*.

<https://expo.se/fakta/wiki/stram-kurs-och-rasmus-paludan> (2023/05/15)

Expo. 2020. *Dan Park*. <https://expo.se/fakta/wiki/dan-park> (2024/01/07)

Pew Research Center. 2017. *Europe's Growing Muslim Population*. Washington: Pew Research Center.

<https://www.pewresearch.org/religion/2017/11/29/europes-growing-muslim-population/>
(2023/04/14)

Statistiska Centralbyrån. 1990. *Folk- och bostadsräkningen 1990: Folkmängd och sammanboende*. Sverige: Statistiska Centralbyrån.

[https://share.scb.se/ov9993/data/historisk%20statistik//SOS%201911-/Folk-%20och%20bostadsr%C3%A4kningarna/Folk-%20och%20bostadsr%C3%A4kningen%201965-1990/Folk%20och%20bostadsr%C3%A4kningen%201990%20\(SOS\)/Folk-o-bostadsrakningen-1990_2.pdf](https://share.scb.se/ov9993/data/historisk%20statistik//SOS%201911-/Folk-%20och%20bostadsr%C3%A4kningarna/Folk-%20och%20bostadsr%C3%A4kningen%201965-1990/Folk%20och%20bostadsr%C3%A4kningen%201990%20(SOS)/Folk-o-bostadsrakningen-1990_2.pdf) (2023/08/11)

The Runnymede Trust. 1997. *Islamophobia: a challenge for us all*. England: The Runnymede Trust.

<https://mcislamofobia.org/wp-content/uploads/2016/02/Islamophobia-a-challenge-for-us-all-without-cartoons-1.pdf> (2023/04/27)

Nyhetsartiklar

Cwejman, Adam (2023). *Fel att göra koranbränningar till hets mot folkgrupp*.

Göteborgs-Posten, 1 september. Tillgänglig:

<https://www.gp.se/ledare/fel-att-gora-koranbranning-till-hets-mot-folkgrupp.44241c13-7b53-41ef-a702-35f3da70e693> (2024/01/04)

Gustafsson, Niklas (2023). *Turkiet jämför Sverige med Nazityskland*. Aftonbladet, 5 april.

Tillgänglig:

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/Llm5r4/turkiet-jamfor-sverige-med-nazityskland>
(2023/04/15)

Huldén, Ghita (2023). *Så många svenskar vill förbjuda koranbränning: "Förvånande"*.

TV4, 3 februari. Tillgänglig:

<https://www.tv4.se/artikel/5fng1EjgypISNUYIT1T1A/sa-manga-svenskar-vill-foerbjuda-koranbraenning-foervanande> (2023/05/15)

Lundahl, Marie (2023). *Nekade koranbränningar var fel - nu överklagar Polismyndigheten*.

SVT nyheter, 4 april. Tillgänglig:

<https://www.svt.se/nyheter/domstol-koranbranning-ska-tillatas> (2023/04/15)

Schau, Oscar (2022). *Stenkastning i Rinkeby efter koranbränning - poliser träffade*. SVT

nyheter, 15 april. Tillgänglig:

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/oroligt-i-rinkeby-polis-skadad> (2023/04/15)

TT (2022). *Dyr polisnota för Paludans koranbränningar*. TV4, 15 augusti. Tillgänglig:

<https://www.tv4.se/artikel/6uJv87HaD2jPY7Io2IQg07/notan-efter-paludans-moeten-43-miljoner-kronor> (2023/04/16)

TT (2022). *Manifestation flyttas - risk för uplopp*. Svenska Dagbladet, 16 april. Tillgänglig:

<https://www.svd.se/a/1O9r9X/tva-dagars-upplopp-i-dag-fortsatter-turnen> (2023/04/16)

TT (2023), *Sex åtalas för stenkastning mot polisen*. Aftonbladet, 24 februari. Tillgänglig:

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/0QWpEA/sex-atalas-for-stenkastning-vid-koranbranning> (2023/04/15)

Wyser, Daniel (2022). *Ny namninsamling vill att koranbränning blir hatbrott - "Handlar om sunt förnuft"*. SVT nyheter, 21 april. Tillgänglig:

<https://www.svt.se/kultur/ny-namninsamling-vill-att-koranbranning-blir-hatbrott-vore-att-infora-hadelsebrott-igen-rasmus-paludan-atilla-yoldas-joakim-nergelius> (2023/04/15)

Åkesson, Lovisa (2020). *Polisen stoppar planerad koranbränning i Malmö*. Expressen, 26

augusti. Tillgänglig:

<https://www.expressen.se/kvallsposten/polisen-stoppar-planerad-koranbranning-i-malmo/> (2023/04/15)

Dalsjö, Robert; Hagström Frisell, Eva; Pallin Krister. (2022). *Så fungerar Nato*. Tillgänglig: <https://www.foi.se/nyheter-och-press/nyheter/2022-05-11-sa-fungerar-nato.html> (2023/04/15)

Övriga källor

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Regeringskansliet. <https://www.regeringen.se/informationsmaterial/2012/01/a11.017> (2023/04/14)

FN:s konvention om barnets rättigheter. Regeringskansliet. <https://www.regeringen.se/rapporter/2018/06/konventionen-om-barnets-rattigheter-s2018.010> (2023/04/14)

Interpellation 2005/06:257. (2006). *Lag om religionskränkning*. (elektronisk) Stockholm: statsrådet. Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/interpellation/lag-mot-religionskrankning_GT10257 (2023/04/15)

Statistiska Centralbyrån. 2023. *Befolkningsstatistik*. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/> (2023/04/14)

Statistiska Centralbyrån. 2023. *Folkmängd efter födelseland 1900-2022* [tabell]. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/pong/tabell-och-diagram/utrikes-fodda--medborgarskap-och-utlandskvensk-bakgrund/folkmangd-efter-fodelseland-19002022/> (2023/04/14)

World Values Survey. 2023. The Inglehart-Welzel World Cultural Map [diagram]. <https://www.worldvaluessurvey.org/WVSNewsShow.jsp?ID=467> (2023/04/14)

Bilaga 1

Intervjuguide

1. Vad tycker du generellt om koranbränningar? Varför?
2. Varför tror du att koranen bränns överhuvudtaget?
3. Påverkar den (din?) religionsfrihet? På vilket sätt?
4. Påverkar den din religionsutövning? På vilket sätt?
5. Påverkar den ditt liv som svensk muslim? På vilket sätt?
6. Tycker du att koranbränning är yttrandefrihet? Varför? Varför inte?
7. Tycker du att koranbränning bör förbjudas? Motivera varför/varför inte